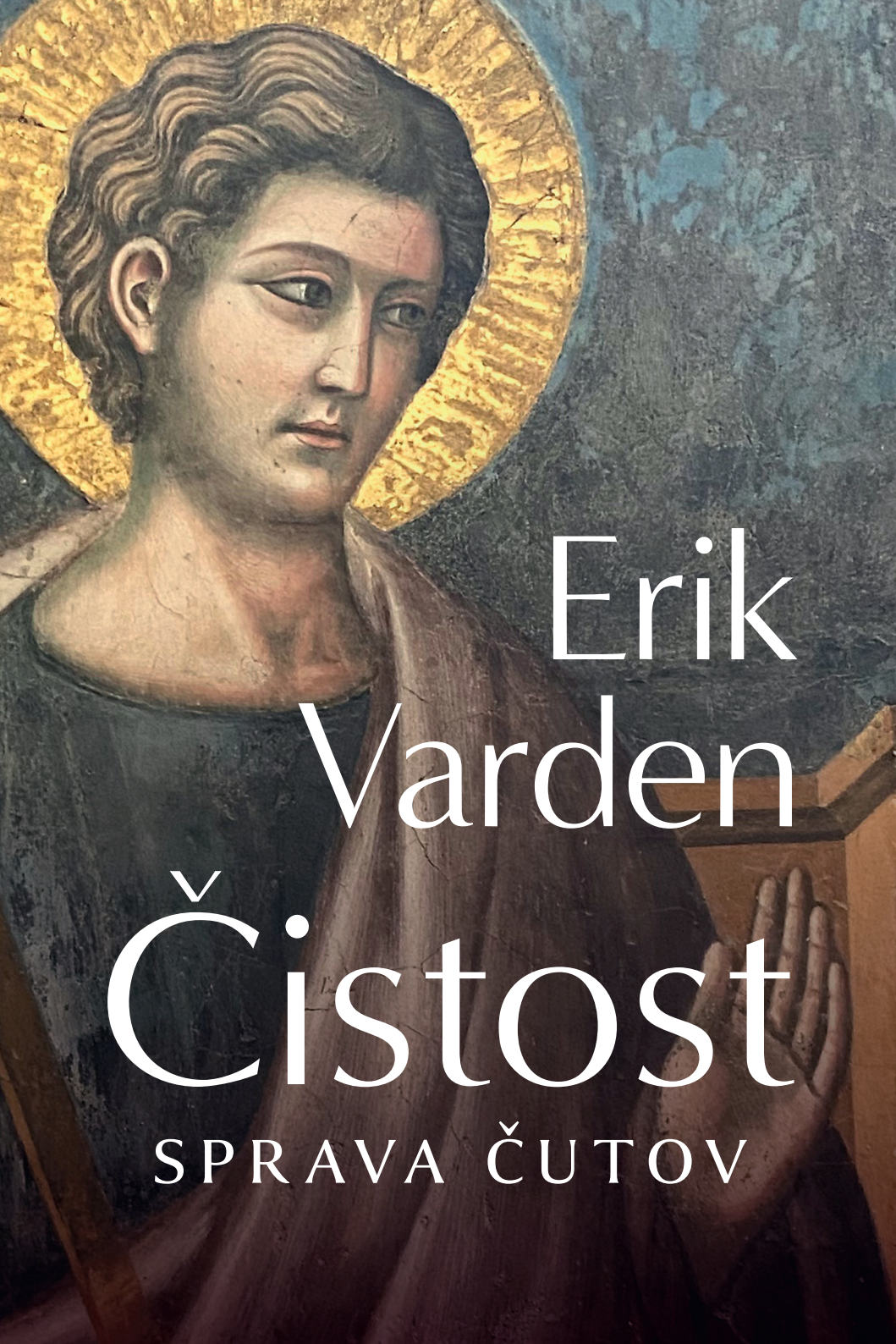

Erik
Varden
Čistost
SPRAVA ČUTOV

ČISTOST

SPRAVA ČUTOV

Erik Varden

ČISTOST
SPRAVA ČUTOV

Družina
2026

Ubi amor, ibi oculus.

KAZALO

Normino vprašanje	9
Kaj <i>je</i> človek	31
Ustvarjeni »po podobi«	33
Si to, kar nosiš	38
Življenje zunaj raja	43
Napetosti	53
Telo in duša	55
Moški in ženska	64
Red in nered	74
Eros in smrt	85
Poroka in devišтво	105
Svoboda in askeza	117
Uravnavanje strasti	133
Poziv k popolnosti	136
Pokoј v nepokoju	140
Jasno videti	143
Kontemplativno življenje	155

NORMINO VPRAŠANJE

Beseda »čistost« je postala beseda za starinarje. Opisuje namreč niz ravnanj in vedenjskih pravil, ki jih povezujemo s preteklostjo. Mnogi so veseli, da je ni več. Ko danes slišimo to besedo, raje pomislimo na zatiranje spolnosti kakor pa na osvežujočo moč kreposti, ki je »sveža kakor Dianin obraz«.¹

Razkritje spolnih zlorab, ki so jih zagrešili ljudje, večinoma moški, ki so naredili *zaobljubo* čistega celibata, je upravičeno povzročilo val ogorčenja v celotni družbi. Ideal čistosti je videti diskreditiran, vsekakor kot obvezna oblika verske dolžnosti. Ker se je pogosto izkazalo, da ni samo brez življenja, ampak je tudi mrtev, ga imamo sedaj bolj kot ne za razkrajajoče se truplo, ki čaka na pokop. Žalost se ga oklepa, da; toda ali obstaja kakšen razlog za žalovanje zaradi njegovega odhoda?

¹ V Shakespearovem *Othellu* III., 3 pravi Maver o Desdemoni: »Njeno ime, ki je bilo tako sveže kot Dianin obraz, je zdaj umazano in črno kakor moje.« Cicero v knjigi *De natura deorum* II., 68 pojasni Dianin vzdevek »*omnivaga* / ki se klati povesod«. Lepo doda: »*Diana dicta quia noctu quasi diem efficeret* / Imenovali so jo Diana, ker je ponoči prinesla nekakšen dan.« [Diana, rimska boginja, ni bila samo boginja lova, narave, gozdov idr., ampak tudi Meseca. Od tod predstava o dveh obrazih: svežem, svetlem in temnem, črnem. Op. prev.]

Sam nimam namena braniti čistosti. Niti ne pišem kot zgodovinar kulture, ki želi opisati izginotje določenega načina življenja oziroma človeškega *habitusa*. Pač pa me v prvi vrsti zanima semantični, pomenski vidik čistosti.

Najprej moram opozoriti, da čistost ni isto kakor celibat. Celibat je posebna, ne posebej pogosta poklicanost. Čistost je krepost za vse. Če je institucionalizacija čistosti povzročila takšno frustracijo, takšen odklon ali prispevala k temu, je to deloma zaradi zoženja perspektive, pri čemer je usmeritev, namenjena širjenju srca, tega omejila do zadušitve.

Če čistost, kakor se je to storilo, prisilimo zgolj v mrtvenje čutov, naredimo iz nje sredstvo za preprečevanje razcveta značaja. To pomeni tudi napačno razumevanje, napačno predstavljanje in napačno uporabo pomena zapletenega pojma. Upam, da bom v tej knjigi osvobodil »čistost« iz zapora preozkih kategorij in ji omogočil, da se pretegne, razširi svoje ude, svobodno zadihaja, morda celo zapoje. Te podobe uporabljam premišljeno. Če čistost nima določene mere polnokrvnosti, je ponarejena, ni prava. Nadaljeval bom deloma z analizo, deloma s primeri. Če se zdi, da svojo mrežo raztezam nekoliko preširoko, prosim za potrpljenje. Je tako, kakor mora biti, saj se boste strinjali, vsaj upam, vstopamo namreč na področje, katerega dolžina in širina se razprostirata daleč, zelo daleč.

Ne bi bilo pošteno, če ne bi že na začetku razkril svojega osebnega interesa, celo osebnega namena. Leta 2002 sem vstopil v meniško življenje, v času, ko so bili primeri zgodovinskih spolnih zlorab, ki so jih zagrešili duhovniki, vključno z menihi, tako pogosto in tako izčrpno objavljeni v angleškem tisku, da so se mi ponavljala obdobja bruhanja. Nadeti si oblačilo me-

niškega novinca v takšnem ozračju je bilo čudno. Oblačilo, ki je simboliziralo moje najplemenitejše, najbolj radostne težnje, me je postavilo v nekakšno simbolno kontinuiteto z dejanji, ki so povzročila ogromno, v nekaterih primerih nepopravljivo škodo. Težko, da se ne bi zaradi pripadnosti počutil okuženega in da ne bi bolj ali manj ponotranjil občutka krivde. Ta občutek se je potrjeval, ko sem ujel bežen pogled na to, kaj morda vidijo drugi v meni, ko me opazijo.

Naj pojasnim, kaj mislim.

Deset let po moji preobleki, ko se je po vsej Evropi vedno bolj priznaval obseg spolne zlorabe v Cerkvi, sem nekega vedrega jutra šel proti rimski baziliki svete Marije Velike, kjer sem delal na Vzhodnem inštitutu. Na Via Panisperna sem srečal žensko srednjih let, ki mi je mirno in premišljeno pljunila v obraz. Brez težav sem intuitivno začutil globino jeze in bolečine, iz katerih je bruhnilo njeno dejanje. Morda bi jo lahko celo razumel. Tega ni bilo mogoče izvedeti, ni bila razpoložena za pogovor.

Kako naj bi se odzval?

To je bilo in ostaja zame nujno vprašanje. Samo pobožne fraze ne bodo dovolj. Pravi odgovor mora biti v moji čisti predanosti, v celovitosti, s katero jo živim. Zame kot nekoga, ki je zaobljube izrekel javno, se čistost ne more skrčiti na zasebno zadevo (čeprav Bog ve, da je tudi to); zanje moram odgovarjati pred drugimi.

Zato je potemtakem ključnega pomena, da imamo jasno in razčlenjeno razumevanje natančnega pomena čistosti. A kaj, ko zna biti razmišljanje in govorjenje o čistosti tako zahtevno! Kako zlahka se zdi, da je človek zaradi tega v zadregi, celo sam pred seboj!

To je vsekakor paradoks, glede na to, kako brez sramu govorimo o spolnosti. Pripadam generaciji, za katero je spolnost hrupno prišla iz temnih spalnic na javno prizorišče po kulturni revoluciji v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. In to se je razglašalo za osvoboditev. Tehnike razmnoževanja so se v osnovni šoli poučevale skupaj z matematiko in pisanjem. Med najstniškimi fanti je bila pornografija samoumevna – samo po sebi komaj da kulturna novost, to pa sta bili njena očitnost in količina; in ti sta pustili v spominu rane, ki se le počasi celijo.

Mlade se je svarilo pred škodljivimi učinki spolne vzdržnosti. Ne trdim, da smo bili indoktrinirani. Vendar je bil zrak, ki smo ga dihali, rekel bi v precej standardnem severnoevropskem najstniškem okolju v osemdesetih letih, prežet s posplošenimi freudovskimi, približno razumljenimi domnevami, ki so se včasih uporabljale vsepopek. Te domneve so oblikovale razlagalni vzorec, ki mi je bil na voljo, ko sem kot najstnik iskal merila, s katerimi bi vzpostavil svoje mesto v svetu, pred drugimi, pred Bogom – z drugimi besedami, način, kako najti svobodo.

Uveljavljeno izrazje za transcendenco je bilo psihoseksualno. Vsako hrepenenje, vsaka duševna bolečina je bila mišljena v teh pojmih. Splošna domneva je bila, da je prizadevanje za dobro uravnoteženega, brez-kompleksnega spolnega osebk, predpogoj za rast, zrelost in uspešnost.

Več let sem potreboval, da sem spoznal, kako proces dejansko poteka v nasprotni smeri; da na podlagi izkušnje ni smiselno pripisovati orientacijske avtonomije spolnemu nagonu, kakor da bi bil naravna urejajoča sila, ki mora uskladiti druge vidike človekovega bitja v harmonično celoto. Človeška spolnost kliče po osebni strukturi, po kateri raste, cveti in rodi,

podobno kakor vrtnica plezalka potrebuje oporo za povzpenjanje in razširjanje. Če ji pustimo, da se plazi po tleh, se takšna vrtnica spremeni v listnato gomilo. Njena lepota bo vsekakor še vedno vidna, tudi dišala bo, toda dolga stebila ne bodo mogla poganjati zaradi pomanjkanja svetlobe. Cvetov bo malo. Ker ne bo imela moči za vzpenjanje, se bo zrušila vase. Vsaka vrtnarjeva roka, ki jo bo poskušala usmeriti, ko je že rasla nekaj časa, ko je enkrat poletje že tu, bo segla v prepleteno trnje.

Sveti Benedikt opisuje v svojem *Pravilu* za menihe tip človeka, ki ustreza tej hortikulturni prisposodbi. To je *girovag*, vrsta potepuha, ki preživi življenje v neprestanem kroženju, ne da bi prišel do kakršnega koli določenega cilja. V latinščini je bil *girus* obroč, v katerem so trenirali konje, ali krog, v katerem se je vrtela mula, ki je gnala vodno kolo, krožna pot brezcilnega garanja. Takšen *girovag* sem bil jaz sam nepotrebno dolgo, kar zadeva moje zorenje kot moškega.

Ko pogledam nazaj, čutim mešanico obžalovanja in kislega zabavanja. Kajti vodnjak, okoli katerega sem vlekel noge, je bil suh. Nikoli ni imel niti kapljice vode. Njegov mračno dvodimenzionalni opis življenja in ljubezni je bil kup suhih kosti. A vendar sem še naprej krožil okoli njega, vpet na jarem, sestavljen iz projekcij, vznemirjen zaradi misli, da je moje prebujanje k veri, ki je potekalo istočasno, morda samo nezdrava sublimacija, tj. preusmerjanje in preoblikovanje spolnih nagonov v družbeno zelo cenjeno dejavnost. Ali me je strah pred naravo potisnil k nadnaravnemu?

Domneva ima lahko takšno moč, da se zdi bolj resnična od resničnosti. Želel sem živeti čisto, a sem na to prizadevanje gledal kot na navadno mrtvenje. Ni mi prišlo na misel, kolikor

vem, da bi čistost videl kot nekaj, kar ima notranjo, kaj šele življenje dajajočo privlačnost. O tem sem razmišljal negativno, kakor da *ne* bi bil, da ne bi delal tistega, kar je v središču sodobne podobe moškosti. Zato je nastal še en kompleks. Ali ni čistost v kulturi, ki povečuje spolno izražanje, nekako nemoška?

Če bi le pomislil, da bi prebral Cicera!

Cicero bi mi lahko pomagal odkriti, da je bila v antiki boginja čistosti Diana znana ne le kot *lucifera*, »nosilka svetlobe«, marveč tudi kot *omnivaga*, »povsodna potepuhinja«, tako suverena in svobodna – pravo nasprotje *girovaga*. Te povezave bi mi bile všeč in bi me razveselile, ko bi se vračal po svojih stopinjah v nerodovitni brazdi.

Seveda sem si želel odprtosti in svetlobe. Še vedno si ju želim.

Kaj pomeni »čistost«? Beseda »čist« je v angleščino prišla po romanskih jezikih iz latinske besede *castus*, ta pa izhaja iz grškega pridevnika καθαρός (*katharos*) v pomenu »čist«. Iz *katharos* izhaja *catharsis*. Za trenutek se lahko zaustavimo in pogledamo pomen, ki ga je ta beseda pridobila.

Aristoteles v svoji *Poetiki* uporablja *catharsis* kot podobo notranjega očiščenja, ki se lahko zgodi tistemu, ki gre gledat tragedijo.² Gledalec, ki opazuje uprizoritev močnih, običajno skritih čustev na odru in se v dramo vživi tako razumsko kakor čustveno, lahko v sebi odkrije enake globine.

Tako je možno, da se začne izjemni proces. Namen tragične izvedbe, pravi Aristoteles, je predstavitev – ali, če uporabimo njegov izraz, *mimesis* – splošnih človeških zadev. Ne gre za

² Aristoteles pojasni pomen besede »catharsis« v šestem delu svoje *Poetike*. [Glej Aristoteles, *Poetika*, druga, dopolnjena izdaja, prev. Kajetan Gantar, Ljubljana: Cankarjeva založba, 1982. Gantar pojasni *katharsis* v svojem uvodu str. 30–39. Op. prev.]

izmišljanje nenavadnih zapletov za povzročanje vznemirjenja, temveč za podajanje scenarijev, v katerih se gledalci lahko prepoznajo in stopijo v stik s svojimi notranjimi rezervami.

Te rezerve so lahko obarvane pozitivno ali negativno. Aristoteles govori, na primer, o sočutju in strahu, odzivoma, ki predstavljata široko paleto »čutenj« [παθήματα]. Sočutje prinaša z odigrano dramo skrite globine v jasno zavedanje in sprošča napetost, ki, če ostane potlačena, pogojuje naše ravnanje in misel na načine, ki uhajajo zavestni pozornosti duha in tako omejujejo našo svobodo, način, kako sprejemamo odločitve.

Čutiti žalost zaradi stiske Fedre, ker se njeno srce trga zaradi nemogoče ljubezni; ugotoviti, da se ti ob gledanju *Jesenske sonate* Ingrid Bergman obrača želodec z besom Eve, ki hoče, da se jo sliši po vseživljenjski podrejenosti materini tiraniji, preoblečeni v skrb: to ni popuščanje samo-prepričevanju, ampak namerno izpostavljanje skrajni izkušnji, pripravljenost prepoznati v sebi njen odmev, pa čeprav šibek, in bi tako omogočil, da tisto, kar je bilo v tvojih globinah ali implicitno ali potlačeno, najde zunanjo obliko z notranjim vzdihom olajšanja.

To, da Aristoteles imenuje ta proces »očiščenje«, nas opozarja, da ne smemo opredeliti »čistosti« v obrednih pojmi, kakor da bi bila v neposrednem nasprotju s tem, kar je samo po sebi »nečisto«; pač pa govori o ravnovesju, ki ga ponovno dosežemo, ko se spoprimemo s podivjanimi strastmi, da jih kakor uporne konje spravimo nazaj pod vpliv razuma. Aristotelova pedagogika ima trajno vrednost.

Pomenski obseg *katharos* se je razširil na *castus*, njegovo latinsko ustreznico. Lewis in Short v svojem delu *Latin Dictionary*

enačita *castus* z *integer* in opozarjata, da se je izraz na splošno uporabljal »v zvezi z osebo samo« in ne toliko »v zvezi z drugimi ljudmi«. Z drugimi besedami, čistost je znamenje integritete, celovitosti, torej osebnosti, katere deli so združeni v skladni celoti.

Obstajajo zgovorni primeri uporabe. Ko je Ciceron v svoji razpravi *O prerokovanju*³ našteval načine, kako bogovi odkrivajo ljudem svoje poti, je rekel, da je lepo in prav, če preberemo položaj zvezd ali ptičji let, potem pa ju poskušamo razumeti. Vendar ni verjetno, da bo človek razumel pomen teh pojavov, če njegova duša (*animus*) ni »čista in neomadeževana« (*castus purusque*). S tem je mislil jasno odprtost duha, svobodo od strastnih predsodkov, podobno torej kakor v primeru Aristotelovega gledališkega obiskovalca ob koncu učinkovite izvedbe.

To spoznavoslovno razsežnost »čistosti« razvija naprej prvi od *Pogovorov v Tuskulu*. Ciceron, ki citira Sokratesa, opisuje dva načina, na katera lahko ljudje zapustijo to življenje. Tisti, ki so zaslepljeni zaradi pregreh – razuzdanci ali razsipneži, sebični politiki – bodo zašli s poti dobrote in lepote bogov in ne bodo primerni za uživanje v njihovi družbi za vedno. Takšni imajo razlog, pravi, da se bojijo smrti. Tisti pa, ki so ostali celoviti in čisti (*qui se integros castosque servavissent*) in niso zožili svojega obstoja na popuščanje samim sebi, temveč so ohranjali svojega duha v vzpenjanju, se lahko veselijo blaženosti v onstranstvu.

³ Za ponazoritev Ciceronovih rab izraza *castus* navajam iz njegovih del *O prerokovanju*, I.53, in iz *Pogovorov v Tuskulu*. [Mark Tulij Ciceron, *O prerokovanju*, prev. Nada Grošelj (Ljubljana: Institutum Studiorum Humanitatis, 2010), str. 106–108. Ciceron, *Pogovori v Tuskulu*, prev. Polonca Zupančič, Ljubljana: KUD Logos, 2018. Op. prev.]

Biti čist v tem življenju pomeni uglašenosť z nebeškim življenjem. Zato takšni ljudje, pravi Ciceron, z razlogom umrejo »s petjem in željo kakor labod«.

Avel Gelij, gramatik iz drugega stoletja, je čistost obrnil na literarni slog. Kakor njegovi vrstniki v vseh časih je tudi Gelij mislil, da živi v času jezikovnega razkroja. Uporabil je pojem »čistosti«, da bi pohvalil Cezarjevo prozo. Ta je po njegovem predstavljala standard, ki ga svet morda nikoli več ne bo poznal. Cezar je *sermonis praeter alios suae aetatis castissimi* (»v govorni čistosti presegal svoje sodobnike«) bil namreč v položaju, da je lahko kritiziral celo Cicerona, saj je ugotovil, da uporablja nepotrebne izposojenke.

Biti *nečist*, kakor je nakazano, je pomenilo kvariti eleganco skladne celote z uvajanjem prvin, ki niso sonaravne.

Iz te pomenske osnove je *castus* prišel v izrazoslovje spolne morale, za opis bodisi predmeta (»čista poročna postelja«) bodisi osebe (»čista gospa«) bodisi fizične lastnosti (»čista zunanjost«). Ti pojmi so daleč od miselnosti, na katero namiguje srednjeveški »pas čistosti«, kovinski pas z zaklepom in ključem, namenjen za omejevanje dostopa do spolnih organov, ne glede na to, ali je bil takšen pripomoček kdaj uporabljen ali pa zgolj odraža spolno domišljijo poznejših časov.

Naj bo jasno, čistost ni zanikanje spolnosti, pač pa njeno usmerjanje, usmerjanje vsega življenjskega nagona k zelenemu cilju. Gre za funkcijo iskanja celovitosti in najdenega zdravljenja.

Primeri, ki sem jih navedel, kažejo razumsko razsežnost. Za tistega, ki bi rad bil *castus* (ali *casta*), je pomembno, da ima jasno predstavo o namenu, ki ga (ali jo) motivira.

To skrb kaže tudi nabor besed, ki so v germanskih jezikih začele pomeniti »čistost«, čeprav izvirajo iz povsem drugega korena. Sodobne oblike, kakor so *keusch*, *kuis* ali *kysk*, izvirajo iz gotskega izraza *kūskeis*, ta pa je izpeljan iz latinskega izraza *consciūs*. V tej besedni družini »čistost« pomeni najprej *zavestno* zavedanje dobrega, celovitega in čistega; potem pa voljo, da svoje življenje gradimo s temi vrednotami.

V norveščini, mojem maternem jeziku, je sodobni izpeljani pridevnik *kysk* že zdavnaj končal v slovarskem smetnjaku. Recikliranje ni bilo dano na voljo. Beseda je pridobila tako tog in hladen pomen, da na koncu ni bila več uporabna niti za satirsko rabo. Preprosto je vzbujala nelagodje.

To daje misliti. Izraz, ki v bistvu pomeni *zavestno* vzgojo spolnega nagona (kot fizične strasti, kot sposobnosti za nežnost, kot volje do polnega življenja) in predvideva postopno uglasčevanje telesa, uma in duše, se je izrodil v označevalca hladnega razčlovečenja. Izgubil se je tisti pogled na »čistost«, ki ni predpostavljal zatiranja ali omejevanja spolnosti, ampak njeno zorenje, da bi se razcvetela in bila rodovitna. Iz krščanskega gledišča bi bilo treba dodati: in s pogledom na *slavo*. Kajti krščansko življenje je življenje, usmerjeno v blaženost.

Kako je prišlo do tega osiromašenja?

Mikavne namige lahko najdemo v najbrž najznamenitejši himni čistosti na Zahodu, ki je za brezštevilne ljudi pretendent za *Desert Island Discs*.⁴ Arija *Casta Diva* iz opere *Norma* Vincenza Bellinija je neločljivo povezana z imenom Marie Callas, ki je

⁴ *Desert Island Discs* je naslov oddaje na BBC Radio 4. Udeleženci v njej naštejejo osem glasbenih plošč, ki bi jih vzeli s seboj, če bi morali sami na samotni otok. [Op. prev.]

iz nje naredila svojo paradno skladbo in jo skozi svojo kariero pela z *bravuro*, ki je ustrezala njenemu statusu »dive« v običajnem pomenu besede. Francis Poulenc, francoski skladatelj in pianist, ki jo je slišal v Milanu, je bil hkrati zgrožen in očaran, ko je videl, kako je ob poklonu spretno potisnila svojega tenorskega soigralca »v kot stranske kulise in sama stopila na sredino odra«, da bi jo občinstvo oboževalo.⁵ Povezava arije *Casta Diva* z veličastno teatralnostjo, vokalnim ognjemetom in vihnim ploskanjem je morda povzročila, da smo besedilu posvečali premalo pozornosti. Torej, tukaj je:

*Casta diva, che inargenti
 Queste sacre antiche piante,
 A noi volgi il bel sembiante,
 Senza nube e senza vel!
 Tempra, o Diva,
 Tempra tu de' cori ardenti,
 Tempra ancora lo zelo audace.
 Spargi in terra quella pace
 Che regnar tu fai nel ciel.*

Čista boginja, ki srebriš
 ta sveta starodavna drevesa,
 obrni k nam svoj lepi obraz

⁵ Roger Nichols opisuje Poulencovo noč v operi v knjigi *Poulenc: A Biography* (New Haven in London: Yale University Press, 2020), str. 254. Tisti večer je Callas pela Verdija, vendar se je obnašala tako kakor vedno. Poulencov spremljevalec Hervé Du-gardin je rekel: »Napisati bi morali opero samo zanjo ... da ne bi bila tako grozna nadloga.« To je navdihnilo Poulenca, da je napisal *La Voix humaine* / Človeški glas za eno samo sopranistko.

brez oblaka ali tančice!
 Umiri, o Boginja,
 umiri zanos strastnih src,
 umiri še drzno vnemo.
 Razširi na zemlji isti mir,
 ki po tebi kraljuje v nebesih.

Na prvi pogled se zdi to precej neškodljivo in neškodljivo lepo: dekle z mirtino krono v valovitih oblačilih, ki prosi luno, Dianin simbol, naj s svojo čisto svetlobo obsije nemirni svet in dušam podeli mir.

V resnici je prizor zelo dvoumen. Drama *Norma* se odvija v Galiji približno v času, ko jo je osvajal Cezar, znan po čistosti jezika. Junakinja je mlada svečenica Irminsula, germanskega božanstva. Tega predstavlja ogoljen hrast s koreninami, ki segajo nazaj do kozmičnega drevesa Igdrasila iz nordijske mitologije z zvitimi vejami, ki objemajo zemljo, nebesa in pekel.

Načelno rečeno, Norma uteleša čistost: ob prevzemu svoje službe je namreč naredila zaobljubo devištva. Z »večnim vozlom« je privezana na oltar, pravi proti koncu prvega dejanja. Vendar ni bila zvesta. Zaljubila se je namreč v rimskega prokonzula Poliona, glavnega sovražnika svojega ljudstva, in mu skrivaj rodila sinova. Tajno ostaja v suženjstvu njegove ljubezni. Da bi to ohranila, je pripravljena storiti kar koli. Mir, ki ga v tej ariji kliče nad Galijo, ni brezbrizni mir, temveč zvijača, s katero upa, da bo zaščitila svojega ljubimca pred svojim ljudstvom, ki je žejen rimske krvi. Norma že leta predstavlja kot navdihnjene prerokbe to, kar ji preprosto narekuje njeno srce: proti Polionu se ne sme dvigniti noben meč. Upala je, da bo prokonzul njo in

Erik Varden

ČISTOST

SPRAVA ČUTOV

Naslov izvirnika: *Chastity*

© izvirnika: Erik Varden, 2023

© za slovensko izdajo: Družina d. o. o., 2026

Prevod knjige *Chastity* je izdala Družina d. o. o. v dogovoru z Bloomsbury Publishing Plc.

Imprimatur: msgr. dr. Andrej Saje, novomeški škof in predsednik SŠK,
št. 10-6/26, Ljubljana, 17. 2. 2026

Svetopisemski navedki so vzeti iz uradnega prevoda Katoliške Cerkve
v Sloveniji (©2024, Slovenska škofovska konferenca).

Prevod: dr. Drago Karl Ocvirk

Jezikovni pregled: Vida Frelih

Grafična priprava: Nuša Gabrijel

Uredila: Lara Gea Vurnik Navinšek

Izdala: Družina d. o. o.

Za založbo: Tone Rode

Tiskano po naročilu, D-tisk, Grosuplje

Ljubljana 2026

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-447.4

VARDEN, Erik

Čistost : sprava čutov / Erik Varden ; [prevod Drago Karl Ocvirk]. -
Ljubljana : Družina, 2026

Prevod dela: Chastity

ISBN 978-961-04-1258-8
COBISS.SI-ID 268411907

V današnjem svetu podivjanih čutov se beseda »čistost« zdi zatohla in zastarela, celo zastrašujoča. Označevala naj bi preživeto vrlino. Škof Erik Varden ponuja drugačno perspektivo, ko pravi, da je predvsem nerazumljena. Ali sploh vemo, kaj v resnici pomeni?

Bistvo čistosti »ni usmrtilcev naše narave, temveč njena usmeritev, udejanjena skozi celostno spravo, k polnosti življenja«. Ne gre (samo) za celibat ali zavračanje spolnosti, temveč čudovito stanje celovitosti, h kateremu bi morali stremeti vsi. Biti spolno bitje pomeni živeti v stanju nepopolnosti in hrepeneti po enosti, po združitvi. V čistosti nismo več brezglavo podvrženi svojim čutom in željam, temveč jih znamo pravilno usmerjati. Ustvarjalno trenje med telesom in duhom, ženskostjo in moškostjo, redom in kaosom, strastjo in smrtjo pa lahko prinese novo obliko integritete.

Avtor bralce v svojem značilnem slogu, polnem referenc na literaturo, glasbo in druge oblike umetnosti, vabi na pot uravnavanja strasti in kontemplativnega življenja.

ERIK VARDEN je norveški škof, trapist in avtor knjige *Razbijanje osamljenosti* (Družina, 2026).

Slike na ovitku:
Poslednja sodba Pietra Cavallinija,
posnel (c) Erik Varden.

**ZALOŽBA
DRUŽINA**

9 789610 412588

24,90 EUR